



A Fővárosi Ítéltábla az Olsavszky Ügyvédi Iroda (felperesi jogi képviselő címe; ügyintéző: dr. Olsavszky Péter ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve (I. rendű felperes címe) I. rendű és II. rendű felperes neve (II. rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek a Dr. Bátonyi Ügyvédi Iroda (alperesi jogi képviselő címe; ügyintéző: dr. Bátonyi Richárd ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2022. április 22-én kelt 9.G.40.009/2021/33. számú végzésével kijavított 2021. szeptember 29-én kelt 9.G.40.009/2021/22. számú ítélete ellen az alperes részéről 23. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett, a keresetet részben elutasító rendelkezését nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy a bíróság

az alperes mint hitelező, valamint az I. rendű és a II. rendű felperes mint hitelfeltevők között 2008. július 29-én K47290795800 szerződésszámon kötött kölcsönszerződést a szerződés megkötésének időpontjára visszaható hatállyal azzal a tartalommal nyilvánítja érvényessé, hogy az I. rendű és a II. rendű felperesre kedvezőtlen árfolyamkockázat felső határát 172,98 (százhetvenkettő egész kilencvennyolc század) forint/svájci frankban maximalizálja, az ügyleti kamat forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával;

az alperes mint hitelező, valamint az I. rendű és II. rendű felperes mint hitelfeltevők között 2009. június 22-én K47325227090 szerződésszámon kötött kölcsönszerződést a szerződés megkötésének időpontjára visszaható hatállyal azzal a tartalommal nyilvánítja érvényessé, hogy az I. rendű és a II. rendű felperesre kedvezőtlen árfolyamkockázat felső határát 323,76 (háromszázhuszonhárom egész hetvenhat század) forint/euróban maximalizálja, az ügyleti kamat forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és a II. rendű felpereseknek együttesen 100.000 (százezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A másodfokú bíróság közbenső ítélete

[1] A Fővárosi Ítéltábla (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a 2020. október 28-án kelt 13.Gf.40.031/2020/7. számú közbenső ítéletével a Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 2019. december 4-én kelt 9.G.40.036/2019/19. számú, a felperesek keresetét elutasító ítéletét megváltoztatta. Megállapította, hogy az alperes mint hitelező, az I. rendű és a II. rendű felperes mint hitelfelvevők, a perben nem álló Z. K. és Z. K.-né mint készfizető kezesek és zálogkötelezettek között 2008. június 29-én K47290795800 szerződésszámon kötött „Hitel-, zálog- és készfizető kezesi szerződés MKB svájci frank magánhitelhez” elnevezésű kölcsönszerződés, továbbá az alperes mint hitelező és az I. rendű és a II. rendű felperes mint hitelfelvevők és zálogkötelezettek között 2009. június 22-én K47325227090 szerződésszámon kötött „Hitel- és zálogszerződés MKB euró Lakáshitelhez” elnevezésű kölcsönszerződés érvénytelen, és mellőzte az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezést. A másodfokú perköltséget 947.200 forint le nem rótt fellebbezési illetékben, a felpereseknél együttesen 100.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban, az alperesnél 100.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban állapította meg.

[2] A Fővárosi Ítéltábla a jogerős közbenső ítélete indokolásában megállapította, hogy a korlátlan árfolyamkockázat viselésének a fogyasztó adósokra telepítéséről szóló általános szerződési feltételek egyik kölcsönszerződésben sem világosak és nem érthetőek, továbbá a szerződő felek viszonyában a jóhiszeműség követelményét sértve egyensúlytalan helyzetet teremtenek, ezért tisztességtelenek. Kifejtette, hogy az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik, a deviza alapú kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés egészének érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül.

A felperesek keresete

[3] A folytatódó eljárásban a felperesek a K47290795800 és a K47325227090 számú kölcsönszerződések hatályossá nyilvánítását kérték a határozathozatalig terjedő időre annak megállapításával, hogy a fennálló tartozásuk az alperessel szemben a K47290795800 számú kölcsönszerződésből eredően 2021. március 15-én 2.345.351 forint, a K47325227090 számú kölcsönszerződésből eredően 2021. március 15-én 4.218.415 forint. Kérték, hogy a bíróság az így megállapított összegek megfizetésére 72 hónap egyenlő részletben történő teljesítést engedélyezzen. A K47290795800 számú, svájci frank alapú kölcsönszerződés hatályossá nyilvánítását azzal a tartalommal kérték, hogy az árfolyamváltozás 20% mértékig terheli őket, így az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettséget 172,98 forint/svájci frank árfolyamig kötelesek viselni. A K47325227090 számú, euró alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatban arra hivatkoztak, hogy az euró esetében az árfolyamemelkedés soha nem érte el a 20%-ot, ezért ez utóbbi szerződés hatályossá nyilvánítását azzal a tartalommal kérték, hogy árfolyamkockázat

nem terheli őket, a tartozásukat a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett, a kölcsön folyósításakor irányadó 269,8 forint/euró árfolyamon kell elszámolni.

Az alperes ellenkérelme

[4] Az alperes érdemi ellenkérelmében vitatta a felperesek elszámolásának helyességét.

[5] Egyrészt arra hivatkozott, hogy a felperesek a szerződések általuk kért hatályossá nyilvánításának alapjául szolgáló elszámolásaikban helytelenül vették figyelembe a kiinduló árfolyamokat. Álláspontja szerint nem az MNB által közzétett középárfolyamokból, hanem az általa a kölcsönök folyósításakor alkalmazott, a csatolt bankszámlakivonatokon szereplő árfolyamokból kell kiindulni az elszámolásnál.

[6] A K47290795800 számú, svájci frank alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatban előadta, hogy az általa a folyósításakor alkalmazott árfolyam 142,44 forint/svájci frank volt, így 20%-os maximált árfolyam esetén ez 170,93 forint/svájci frank maximális árfolyam alkalmazását jelentené. A felperesek tőketartozása a jogszabállyal kötelezően előírt forintosításig 124.262,85 svájci frank volt, a forintosításig a tőkére nem alkalmazott tisztességtelen árfolyamot, mert a forintosításig a felperesek tőkét nem fizetett. A felperesek tartozásának forintosításakor, 2015. február 1-jén a forint/svájci frank árfolyama 256,47 volt, az elszámolás a jogszabályok alapján ezen az árfolyamon történt. Álláspontja szerint a 20%-os mértékű maximum eltérésnek csak a törvényi elszámolásig, a 2015. február 1-jei fordulónapig kell megtörténnie, a forintosítást követően az árfolyam-maximummal nem kell számolni, mert a szerződés a jogszabályok erejénél fogva forintkölcsönre módosult. Hivatkozott arra is, hogy nem helyes a felperesek elszámolási sorrendje sem. Ennek oka, hogy mind a kölcsönszerződés, mind a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) a késedelmi kamatra, a kamatra és végül a tőkére történő elszámolási sorrendet határoz meg. A kölcsönszerződésre irányadó üzletszabályzat szerint az ügyfél törlesztését elsősorban a költségekre, ezt követően a díjra, a jutalékokra, a késedelmi kamatra és az ügyleti kamatra kell elszámolni, és csak az ez után fennmaradó összeget kell tőketörlesztésre fordítani. A felperesek azonban fordított logika szerint számoltak el.

[7] A K47325227090 számú, euró alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az árfolyamváltozás ténylegesen soha nem érte el az általa a folyósításakor alkalmazott árfolyamhoz viszonyított 20%-os mértéket, a 316,93 forint/euró árfolyam-maximumot, így valójában nincs kimutatható különbség.

Az elsőfokú bíróság döntése

[8] A Budapest Környéki Törvényszék a 2022. április 22-én kelt 9.G.40.009/2021/33. számú végzésével kijavított, 2021. szeptember 29-én kelt 9.G.40.009/2021/22. számú

ítéletével az alperes mint hitelező, az I. rendű és a II. rendű felperesek mint hitelfelvevők, a perben nem álló Z. K. és Z. K.-né mint készfizető kezesek és zálogkötelezettek között 2008. július 29-én K47290795800 számon létrejött „Hitel-, zálog és készfizető kezesi szerződés MKB svájci frank magánhitelhez” elnevezésű kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította úgy, hogy a svájci frank – forint átváltási árfolyamot 172,98 forintban maximalizálta, az ügyleti kamat forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával. Az alperes mint hitelező, valamint az I. rendű és a II. rendű felperesek mint hitelfelvevők és zálogkötelezettek között 2009. június 22-én K47325227090 szerződésszámon létrejött „Hitel- és zálogszerződés MKB euró Lakáshitelhez” elnevezésű kölcsönszerződést úgy nyilvánította érvényessé, hogy az euró – forint átváltási árfolyamot 323,76 forintban maximalizálta, az ügyleti kamat forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával. Megállapította, hogy a felpereseknek a K47290795800 számú kölcsönszerződésből fennálló tartozása 2021. március 15-én 2.345.351 forint, míg a K47325227090 számú szerződésből fennálló tartozásuk 2020. március 15. napján 4.981.254 forint. A felperesek ezt meghaladó keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 864.707 forint perköltséget, és fizessen meg az államnak külön felhívásra 2.131.747 forint le nem rótt eljárási illetéket. Úgy rendelkezett, hogy az ezt meghaladóan le nem rótt 77.722 forint eljárási illetéket az állam viseli.

[9] Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a bíróság jogerős közbenső ítéletével megállapította a K47290795800 szerződésszámon és a K47325227090 szerződésszámon létrejött kölcsönszerződések érvénytelenségét. A kölcsönszerződések érvénytelenségének jogkövetkezményeként a kölcsönszerződéseket úgy nyilvánította érvényessé, hogy a deviza és forint közötti átváltási árfolyamot maximálta a szerződésben rögzített kamatmérték forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával.

[10] Ennek során abból indult ki, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása során a fél által kért jogkövetkezmény helyett az érvénytelenség más jogkövetkezményét is alkalmazhatja, de olyan megoldást nem alkalmazhat, amelyik ellen valamennyi fél tiltakozik. Rámutatott, hogy az rPtk. 237. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel úgy kellett a szerződés érvényessé nyilvánításáról határoznia, hogy a szolgáltatás – ellenszolgáltatás aránya fennmaradjon. Ezt az adott ügyben úgy találta megvalósíthatónak, hogy a deviza és forint közötti átváltási árfolyamot maximálja. Kifejtette, hogy a fogyasztó által viselendő árfolyamkockázat mértékének (maximált árfolyam) meghatározása bírói mérlegelés tárgya, mert az egyenlőtlenség mértéke csak a konkrét szerződés tartalma keretében vizsgálható. Figyelembe vette, hogy a Magyar Nemzeti Bank a svájci frank vonatkozásában nem határozott meg sem irányadó forint középárfolyamot, sem intervenciós sávokat. Az infláció jelenségével azonban egy átlagos fogyasztó tisztában volt és azt fel kellett ismernie, hogy a szerződése deviza alapú jellegéből következően, valamint a forint és a svájci frank, illetve a fronti és az euró inflációjának különbségéből adódóan az árfolyamok egymáshoz viszonyított aránya változhat. Egy átlagos fogyasztó azonban az inflációs adatokat nem ismerhette. Tekintetbe vette azt is, hogy az uniós jogalkotó a lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról, valamint a 2008/48/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról szóló 2014/17/EU irányelv (a továbbiakban: 2014/17/EU irányelv) 23. cikkében meghatározott 20% mértékű árfolyamkockázatot tekintette olyannak, amelyet a fogyasztó tájékoztatás hiányában is viselni köteles. Mindezek alapján a szerződések megkötésének körülményeire, a szerződésekben foglalt tájékoztatás hiányára figyelemmel

mindkét szerződést úgy nyilvánította érvényessé, hogy az árfolyamváltozás következményét legfeljebb 20%-os árfolyamemelkedésig viseljék a felperesek.

[11] A K47325227090 szerződésszámú kölcsönszerződés esetében nem értett egyet a felpereseknek azzal az érvelésével, hogy őket árfolyamkockázat egyáltalán ne terhelje arra tekintettel, hogy az euró esetében a forinthez viszonyított árfolyamváltozás soha nem érte el a 20%-ot. Kifejtette, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása során a bíróságnak nem azt kell figyelembe vennie, hogy az árfolyamváltozásból adódóan milyen következmények hárulnak a fogyasztó felperesekre, hanem azt kell meghatároznia, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás hiányára tekintettel milyen mértékű árfolyamváltozás az, amelynek a következményeivel a fogyasztónak tisztában kellett lennie, és amelyet ezért külön figyelemfelhívás nélkül is viselnie kell. Erre tekintettel úgy ítélet meg, hogy a 20%-os mértékű árfolyamkockázat az euró alapú szerződés esetén is terheli a fogyasztó adósokat.

[12] Nem értett egyet az alperesnek azzal a hivatkozásával, hogy a felperesek az elszámolásukban téves árfolyamot alkalmaztak. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy az eladási és a vételi árfolyamok alkalmazása a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 3. § (1)-(2) bekezdése alapján semmis, e szerződéses kikötések helyébe a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lépett. Ebből következően a szerződések érvénytelensége esetén történő elszámolás során sem alkalmazhatóak az alperes által a szerződésekben alkalmazott eladási és vételi árfolyamok.

[13] Nem tartotta megalapozottnak az alperesnek azt a hivatkozását sem, hogy az árfolyamkockázat maximálására csak a forintosítási fordulónapig, 2015. február 1-ig kerülhet sor. Arra, hogy a felperesek a szerződés érvénytelenségéből eredően milyen mértékű árfolyamkockázat viselésére kötelesek, nem hat ki, hogy milyen árfolyamon történt a szerződések forintosítása.

[14] A K47290795800 szerződésszámon létrejött, svájci frank alapú szerződéssel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítása folytán a felperesek a svájci frank árfolyamának változását csak 172,98 forint/svájci frank árfolyamig kötelesek viselni, és ez a forintosítást követően is kihat a szerződésükre. Az alperes által alkalmazni kért számítási módszer azzal a következménnyel járna, hogy a felperesek a forintosítás folytán a kölcsönszerződés érvénytelensége ellenére a 20%-os mértéket többszörösen meghaladó árfolyamemelkedés viselésére lennének kötelesek, mint amit abban az esetben kellene viselniük, ha a kölcsönszerződés érvényes lenne. Kifejtette azt is, hogy a felperesek az elszámolásuk során az rPtk.-ban és az üzletszabályzatban foglaltaknak megfelelően jártak el, az általuk törlesztett összeget elsődlegesen a késedelmi kamatra, ezt követően a kezelési költségre és végül a tőketartozásra számolták el. A felpereseknek lehetőségük volt arra, hogy a fennmaradó összeget a tőketartozásra számolják el, mert tőketörlesztési kötelezettségük nem állt fenn, a túlfizetésük a szerződés érvénytelenségéből, illetve abból következett, hogy az alperes érvénytelen szerződés alapján követelt a szerződés érvénytelensége miatt

helytelenül meghatározott törlesztőrészleteket a felperesektől. A felperesek tehát nem csak a kamatfizetési és a kezelési költség fizetési kötelezettségüknek tettek eleget, hanem annál magasabb összeget teljesítettek az alperes felé, és a fennmaradó részt a fennálló tőketartozásukra tekintettel a tőketartozásra kellett elszámolni az rPtk. 293. §-a és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) elszámolásra vonatkozó rendelkezései alapján is. Mindezek alapján a felperes elszámolásával egyezően állapította meg, hogy a felpereseknek 2021. március 15-én 2.345.351 forint tartozása állt fenn az alperessel szemben a K47290795800 számon létrejött kölcsönszerződésből eredően.

[15] Az elsőfokú bíróság a K47325227090 szerződésszámon létrejött, euró alapú szerződés esetében az alperes elszámolását tekintette irányadónak a felperes elszámolásával szemben. Kifejtette, hogy az árfolyammaximum körében nem volt jelentősége annak, hogy az alperes milyen kiinduló árfolyamot határozott meg, mert az árfolyamváltozás a szerződés fennállása során egyszer sem érte el a maximálással meghatározott mértéket. Erre tekintettel az alperes elszámolása alapján állapította meg, hogy a felpereseknek 2020. március 15-én 4.981.254 forint tartozása állt fenn az alperessel szemben a K47325227090 szerződésszámu szerződés alapján.

[16] Kiemelte, hogy az elszámolás során csak megállapítani tudta a felperesek tartozásának az ítéletben megjelölt időpontban fennálló összegét, de a felperesek marasztalásáról nem határozhatott, a felperesek által előterjesztett elszámolás marasztalásra irányuló kérelmet nem tartalmazott. Erre tekintettel arra sincs lehetőség, hogy a megállapított összegek részletekben történő megfizetésére részletfizetést engedélyezzen, ezért az erre irányuló kérelmet elutasította.

[17] A perköltség viseléséről a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 81. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1)-(2) bekezdései és a 14. §-a alapján határozott.

Az alperes fellebbezése

[18] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen a 9.G.40.009/2021/33. számú végzéssel kijavított, 2021. szeptember 29-én kelt 9.G.40.009/2021/22. számú elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[19] Fellebbezése indokaként egyrészt az rPp. 3. § (5) bekezdésében, a 206. §-ában és a 213. §-ában foglaltak megsértésére hivatkozott, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a

bizonyítékokat okszerűtlenül és iratellenesen mérlegelte. Emellett hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság az anyagi jogszabályok megsértésével jutott az ítéletben foglalt következtetésre, tévesen alkalmazta az érvénytelenség jogkövetkezményét, és tévesen határozta meg a felperesek fennálló tartozásának összegét. Megjegyezte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 13.Gf.40.031/2020/7. számú közbenső ítéletével a bírói gyakorlattal (Kúria Gfv.VII.30.197/219/13. számú ítélet, BH2021. 108. számon közzétett eseti döntés, Fővárosi Ítéltábla Gf.40.712/2019/7. számú ítélet) ellentétesen állapította meg a K47290795800 és a K47325227090 számú kölcsönszerződések érvénytelenségét.

[20] A K47290795800 számú kölcsönszerződéssel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy téves az elsőfokú bíróság által a maximált árfolyam alkalmazásával megállapított, a felpereseket terhelő tartozás összege. Kifejtette, hogy a Kúria devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási gyakorlatát vizsgáló konzultációs testületének 2019. június 19-i ülésén elfogadott állásfoglalásából (a továbbiakban: a Kúria állásfoglalása) következően nem önmagában az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő volta eredményezi az árfolyam kockázatot korlátlanul áthárító rendelkezés tisztességtelenségét, hanem annak az a következménye, hatása, amely a fogyasztó hátrányára jelentős mértékben felborítja a felek közötti érdekegyensúlyt. Erre tekintettel nem teljes értékegyensúlyt kell létrehozni a felek között az érvényessé nyilvánítás során, hanem az aránytalanságnak csak azt a mértékét kell kiküszöbölni, amely már feltűnővé (jelentőssé) tette az értékaránytalanságot (egyenlőtlenséget). Nem önmagában az egyenlőtlenség, hanem annak jelentős mértéke az, ami az Irányelv 3. cikk (1) bekezdése és az EUB e rendelkezésekhez kapcsolódó joggyakorlata szerint megalapozza a tisztességtelenség megállapítását.

[21] Álláspontja szerint a forint alapú és a svájci frank alapú kölcsönök kamatfeltételeit összehasonlítva az állapítható meg, hogy a szerződéskötéskor az árfolyamkockázatot a pénzintézetek, így ő maga is a kedvező kamatmértékkel ellentételezte az adósok számára. A szerződéskötéskor ezért a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek tekintetében nem volt egyensúlytalanság, így a 20%-os árfolyam-maximum alkalmazásának sem jogi, sem közgazdasági szempontból nincs helye. A 2014/17/EU irányelv 23. cikkének (4) és (6) bekezdésében meghatározott 20% mértékű árfolyamkockázat sem alkalmazható a K47290795800 számú kölcsönszerződésre, mert a 2014/17/EU irányelv deviza hitelek esetén irányadó, azonban a peres felek deviza alapú hitelszerződést kötöttek. Fenntartotta azt a hivatkozását, hogy a felperesek téves árfolyamból indultak ki a keresetük alátámasztására előterjesztett elszámolásuk során. Előadta, hogy a kölcsönt a fellebbezéséhez csatolt, álláspontja szerint helyes számítás alapjául vett 142,44 forint/svájci frank árfolyamon folyósította, amelyhez képest 20%-os árfolyamemelkedés 170,93 forint/svájci frank árfolyamot eredményez. Amikor azonban a futamidő során az árfolyam ezt a mértéket nem haladta meg, akkor a 20%-os árfolyammaximumot nem kell alkalmazni.

[22] Fenntartotta azt a hivatkozását is, hogy a felperesek tartozásának meghatározása során a jogszabály által előírt, az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) 15. § (1) bekezdésében meghatározott árfolyamon történt forintra átváltását, 2015. február 1. napját követően a 20%-os maximált árfolyamot nem lehet figyelembe venni, mert a szerződést a jogszabályoknak megfelelően

forintkölcsonre módosította. A felperesek tőketartozása a kötelező forintra átváltást megelőzően 2015. február 1-i fordulónappal 124.262,85 svájci frank volt, a forintosításig a tőkére nem alkalmazott tisztességtelen árfolyamot. A felperesek tartozásának forintosításakor a svájci frank árfolyama 256,47 forint/svájci frank volt, a felülvizsgátnak minősülő elszámolás is ezen az árfolyamon történt. Hivatkozott a DH2 törvény 6. § (5) bekezdésére és a DH3 törvény 15. § (1) bekezdésére, továbbá arra, hogy az elszámolása a DH2 törvény 13. § (1) bekezdésének és az 58/2014. MNB rendeletnek [a fogyasztói kölcsönszerződések érvénytelen szerződéses kikötéseire tekintettel szükséges elszámoláshoz, valamint a fogyasztói kölcsönszerződések módosulásához kapcsolódó fogyasztóvédelmi rendelkezésekről szóló 58/2014. MNB rendelet] megfelelően történt, az elszámolás felülvizsgált. A fellebbezéséhez csatolt kimutatásában rögzítette, hogy a felpereseknek 170,93 forint/svájci frank maximált árfolyammal számolva mennyi fizetési kötelezettsége keletkezett volna. Állította, hogy a felperesek tartozása a fellebbezés benyújtásakor, 2021. október 5-én összesen 23.003.442 forint, amelyből 21.255.912 forint fennálló tőketartozás, 810.820 forint nem esedékes kamat és 936.710 forint nem esedékes kezelési költség. Az elsőfokú bíróság által tévesen meghatározott tartozás ehhez képest elenyésző.

[23] A K47325227090 számú kölcsönszerződéssel kapcsolatban szintén hivatkozott arra, hogy a 20%-os mértékű maximális árfolyamváltozást csak a DH2 törvényen alapuló elszámolásig lehet figyelembe venni, mert a 2014. évi LXXVII. törvényben foglalt kötelezettségének eleget téve ezt a kölcsönszerződést is forint alapú kölcsönre módosította. A fellebbezéséhez csatolt számítás szerint az érvénytelenség jogkövetkezményének levonásaként alkalmazott elszámolása a legalacsonyabb folyósítási árfolyam, 264,11 forint/euró 20%-kal növelt maximuma, 316,93 forint/euró figyelembevételével történt, de a tényleges forint/euró árfolyam ezt a küszöböt az elszámolással figyelembe vett időszakban soha nem érte el. Ha a 20%-os árfolyam-maximálás alkalmazható, akkor a felperesek tartozása 4.981.254 forint volt 2020. március 15-én.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme

[24] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben a 9.G.40.009/2021/33. számú végzéssel kijavított 9.G.40.009/2021/22. számú elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

[25] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a kereset érdemi elbírálásához szükséges tényeket feltárta, a tényállást helytállóan állapította meg, a szerződések érvénytelenségének jogkövetkezményeit megfelelően alkalmazta.

[26] Álláspontjuk szerint téves az alperesnek az a hivatkozása, hogy a 2014/17/EU irányelv 23. cikk (4) és (6) bekezdésében meghatározott 20% mértékű árfolyamkockázat a perben nem lehet irányadó. A 6/2013. PJE határozat III.1. pontjában foglaltak szerint ugyanis a deviza alapú kölcsönszerződés fogalma kiterjed a deviza alapú hitel- és pénzügyi lízingszerződésekre is, és a deviza alapú kölcsön is devizakölcsön. Hivatkoztak továbbá a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban:

Bszi.) 27/A. §-ában, és az Alkotmánybíróság V.732/2019. ügyszámú ügyben hozott határozatának 19. pontjában kifejtettekre, amely szerint a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalásai sem a devizahitelekkel kapcsolatos perekben, sem más eljárásokban, sem közvetlen, sem közvetett formában nem képezhetik az egyedi döntések alapját. Kérték, hogy a másodfokú bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása során az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5., 6., 7. és 8. pontjaiban foglaltakat vegye figyelembe, amelyekből az következik, hogy a bíróságnak az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása során a felek közötti értékegyensúlyt kell helyreállítania. Kiemelték, hogy a DH1 törvény rendelkezései a vételi és az eladási árfolyamot tisztességtelennek nyilvánították, így ezeket az árfolyamokat a DH2 törvény 37. §-a szerint nem lehet alkalmazni, az elszámolás során kizárólag az MNB középárfolyama alkalmazható.

[27] A K47290795800 számú, svájci frank alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatban kifejtették, hogy álláspontjuk szerint nem megalapozott az alperesnek az a hivatkozása, hogy a forintosítást követő időszakra 256,47 forint/svájci frank árfolyammal kell számolni. Ezzel szemben a BH2018. 282. számon közzétett eseti döntésre hivatkoztak, amely szerint kizárólag a pénzügyi intézmény által a fogyasztó terhére a különmemű árfolyamok, az egyoldalú kamat, költség és díjmelés alkalmazásával tisztességtelenül felszámított, és így az adósok által túlfizetett összeg az, ami jogvita tárgyát már nem képezheti. Kiemelték, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 13.Gf.40.031/2020/7. számú közbenső ítéletével már megállapította, hogy az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás az alperes részéről nem volt megfelelő, ezért az árfolyamkockázat korlátlan áthárítása rájuk mint az adósokra tisztességtelen, így a forintosításnak legfeljebb 20%-os árfolyamon kell megtörténnie. Mindezekon túl az alperes által előterjesztett számítás a DH törvényekben foglaltakat sérti, és az alperes számítása alapjául vett adatok is tévesek. Ennek oka, hogy a kiinduló árfolyam nem lehet az alperes vételi árfolyama, ezért az alperes az induló tőkét és a legfeljebb 20%-os árfolyamot is hibásan határozta. Tekintettel arra, hogy így az induló összeg helytelen, a kamat és a kezelési költség számítása is helytelen, mert azt a mindenkor fennálló tőketartozás alapján kell meghatározni. Mindezekon túl a legfeljebb 20%-os árfolyamkockázattal megállapított árfolyamkülönbözetet a DH2 törvény szerint mindig a felmerülés időpontjában kell elszámolni, nem pedig „göngyölíteni” azok összegét, ahogyan azt az alperes az elszámolásában tette. A DH2 törvény 37/A. §-a egyértelműen rendelkezik az elszámolási szabályokról.

[28] A K47325227090 számú, euró alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatban fenntartották azt a hivatkozásukat, hogy az árfolyamváltozása sohasem érte el a 20%-os mértéket, ezért a jogkövetkezményre vonatkozó számításuk előterjesztésekor az árfolyamkockázat terhét nem osztották meg maguk és az alperes között. Hivatkoztak az EUB C-260/18. számú ítéletére, amely szerint az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása során a fogyasztó kinyilvánított szándékát kell figyelembe venni, amiből az következik, hogy az árfolyamkockázat megosztása során a rájuk nézve kedvezőbb módszert kell alkalmazni.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[29] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, mert az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezése az rPp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

[30] Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére is irányult, ezért a másodfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az alperes által megjelölt eljárási szabálysértésekre tekintettel szükséges-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes által hivatkozott eljárási szabálysértések nem állnak fenn. Az alperes nem fejtette ki, hogy az elsőfokú bíróság milyen módon sértette meg az rPp. 213. §-ában foglaltakat. A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet az rPp. 213. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelel, és az elsőfokú bíróság a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után az rPp. 213. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járt el. Az alperes azt sem fejtette ki, hogy a bizonyítás eredményének a mérlegelése az elsőfokú bíróság részéről mennyiben volt okszerűtlen, melyek voltak azok a bizonyítékok, amelyeket az elsőfokú bíróság okszerűtlenül és iratellenesen mérlegelt. A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után a szerződések tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezményéről hozott döntése során a tényállást a felek előadása és a rendelkezésre bizonyítékok okszerű értékelésével állapította meg. A másodfokú bíróság maga sem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely szükségessé tette az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását. A bizonyítás nagy terjedelmű kiegészítése miatt sem volt szükséges az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítása.

[31] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének korlátai és a felperesek fellebbezési ellenkérelmének korlátai között bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét. A felperes az elsőfokú ítélet ellen nem nyújtott be fellebbezést, fellebbezéssel nem támadta az elsőfokú ítéletnek az árfolyam maximalizálására vonatkozó rendelkezéseit, sem egyéb rendelkezéseit.

[32] Az alperes fellebbezésének és a fellebbezés indokainak keretei között az elsőfokú ítélet felülbírálata során csak azt lehetett és kellett vizsgálnia a másodfokú bíróságnak, hogy a szerződések tisztességtelenségen alapuló érvénytelensége jogkövetkezményének a levonásaként a szerződés érvényessé nyilvánítása és az ebből eredő elszámolása során mely időpontban irányadó és milyen mértékű árfolyamot kell figyelembe venni, továbbá, hogy a DH3 törvény 2. § (1) bekezdés j) pontjában meghatározott fordulónapon [amely a DH2 törvény 6. § (5) bekezdésével megállapított időpont] a DH3 törvény 15. § (1) bekezdésében meghatározott átváltási árfolyam alkalmazásával vagy a 20% mértékű árfolyamkorlát alkalmazásával kell a felperesek fennálló tartozásának az összegét meghatározni.

[33] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy az rPp. 229. § (1) bekezdése és a 213. § (3) bekezdése alapján a jogerős közbenső ítéletre tekintettel az már nem tehető vitássá, hogy a közbenső ítélettel megállapított jog megilleti a felpereseket.

[34] A másodfokú bíróság nem értett egyet az alperesnek azzal a hivatkozásával, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása során csak azt a mértékű egyenlőtlenséget kell kiküszöbölni a felek között, ami jelentőssé teszi az egyenlőtlenséget (értékaránytalanságot).

[35] Az EUB a C-453/10. számú ítélete 27-28. pontjában az ott idézett joggyakorlatára hivatkozva kifejtette, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig információs szintje tekintetében. Ez a helyzet az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül, hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát [C-168/05. sz. ügyben hozott ítélet 25. pont, C-243/08. sz. ügyben hozott ítélet 22. pont, C-40/08. sz. ügyben hozott ítélet 29. pont]. E hátrányos helyzetre tekintettel az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdése annak előírására kötelezi a tagállamokat, hogy a tisztességtelen feltételek „a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve”. Az EUB ítélkezési gyakorlatából következik, hogy itt olyan kógens rendelkezésről van szó, amely arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse [C-168/05. sz. ügyben hozott ítélet 36. pont, C-40/08. sz. ügyben hozott ítélet 30. pont, C-137/08. sz. ügyben hozott ítélet 47. pont]. Az EUB C-269/19. sz. ügyben hozott ítélete 38. pontjában kifejtettek szerint az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegének megállapításából eredő következményeknek két célkitűzés elérését kell lehetővé tenniük. Ezeknek egyike, hogy a bíróságnak ügyelnie kell arra, hogy helyreálljon a szerződő felek közötti egyenlőség, amelyet a tisztességtelen feltétel fogyasztóval szembeni alkalmazása veszélyeztetett volna.

[36] Mindezek alapján az EUB joggyakorlatából, továbbá az rPtk. 209. § (1) bekezdésében és a 209/A. § (2) bekezdésében foglaltakból is az következik, hogy a fogyasztók magas szintű védelme érdekében a bíróságnak meg kell szüntetnie azt az egyenlőtlenséget a szerződő felek között, amely a tisztességtelen feltétel miatt előállt. A felek között felborult értékegyensúlyt ezért teljes mértékben ki kell küszöbölni az érvénytelenség jogkövetkezményének a levonása során.

[37] Nem volt megalapozott az alperesnek az a hivatkozása, hogy a kölcsönszerződések alapján nem volt egyensúlytalanság a felek között, mert az alperes az alkalmazott kamatmértékkel ellensúlyozta az árfolyamkockázatot. A bíróság a 13.Gf.40.031/2020/7. számú jogerős közbenső ítéletével már megállapította, hogy az alperes tisztességtelen általános szerződési feltételt alkalmazott, és kifejtette, hogy a kölcsönszerződéseknek az árfolyamkockázatra vonatkozó általános szerződési feltétele a felek viszonyában a fogyasztó adósok hátrányára egyensúlytalanságot okoz.

[38] Téves volt az alperesnek az az érvelése is, hogy a 2014/17/EU irányelv nem vehető figyelembe, mert a felek között nem deviza, hanem deviza alapú kölcsönszerződések jöttek létre. Az alperesnek ez az érvelése azért nem helytálló, mert a 2014/17/EU irányelv a deviza alapú hitelekre is vonatkozik, hiszen az árfolyamkockázat a deviza alapú hiteleknél merül fel. A másodfokú bíróság a 2014/17/EU irányelvvel kapcsolatban kiemeli, hogy az ugyan a kölcsönszerződések megkötését követően született, de jelentősége van a megalkotása előzményének, körülményeinek. A 2014/17/EU irányelv (1)-(4) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy a fogyasztók ugyan számíthattak arra, hogy az árfolyamkockázat terhelni fogja őket, de a hitelfelvételt megelőző nem megfelelő tájékoztatás miatt arra nem számíthattak, hogy a vagyoni viszonyaikat meghaladó mértékű kockázatot kell vállalniuk.

[39] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy a felperesek a kölcsönszerződések bíróság által történő érvényessé nyilvánítása esetén is legfeljebb 20% mértékig kötelesek viselni a svájci frank és az euró árfolyamának a változását.

[40] A DH1 törvény 3. § (1)-(2) bekezdése az árfolyamrést, azaz az eladási és vételi árfolyamból eredő tisztességtelenséget küszöbölte ki azzal, hogy az MNB középárfolyam alkalmazását írta elő mind a folyósítás, mind a törlesztés tekintetében. Az alperes a fellebbezésében nem kifogásolta az elsőfokú bíróságnak azt a számítási módszerét, hogy a folyósítás időpontjában irányadó MNB középárfolyamból kiindulva, ahhoz viszonyítva határozta meg a felperest terhelő árfolyamkockázatot. A felperesek az elsőfokú ítélet ellen nem terjesztettek elő fellebbezést, és a fellebbezési ellenkérelmükben sem kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem a szerződés megkötésekor, hanem a folyósításkor irányadó MNB középárfolyamot vette figyelembe a 20%-os árfolyamkorlát meghatározása során. A másodfokú bíróság e korlátok között bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

[41] Nem volt megalapozott az alperesnek az a hivatkozása sem, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása során a kölcsönszerződések érvényessé nyilvánítása esetén 2015. február 1. napját követően a 20%-os maximált árfolyamot nem lehet figyelembe venni, mert a szerződés a jogszabályoknak megfelelően forintkölcsönre módosult, ezért a 2015. február 15-t követő időszakra a DH3 törvény 15. § (1) bekezdése alapján meghatározott, az MNB által hivatalosan jegyzett árfolyammal kell számolni.

[42] Helytálló következtetésre jutott az elsőfokú bíróság annak megállapításával, hogy a felperesek helyzete nem válhat terhesebbé a DH3 törvény alapján. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság utal az Alaptörvény 28. Cikkére, amely előírja a bíróságok számára, hogy a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni, továbbá a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. A DH3 törvény elfogadásával nem lehetett a jogalkotó szándéka, hogy a tisztességtelen általános szerződési feltételekkel az árfolyamkockázatot korlátlanul a

fogyasztó adósra hárító, a bíróság által tisztességtelennek tekintett szerződések esetén a szerződés érvényessé nyilvánítása alapján a fogyasztóra kedvezőtlen árfolyamkockázat maximalizált felső határánál magasabb árfolyamon vezesse ki a tisztességtelen fogyasztói kölcsönszerződéseket. A már kifejtettekből következően a fogyasztóvédelem magas szintje megköveteli, hogy a tisztességtelen feltételből eredő hátránytól a fogyasztókat mentesíteni kell.

[43] Az elsőfokú bíróság felperesnek a K47325227090 szerződésszámon kötött kölcsönszerződésből eredő tartozása összegét a kijavított ítéletével az alperes számításával egyező összegben állapította meg, az ítélet ezen része ellen a felperes nem élt fellebbezéssel.

[44] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – annak nem fellebbezett részét nem érintve – az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[45] Az alperes fellebbezése nem volt sikeres, ezért a másodfokú bíróság az rPp. 75. § (2) bekezdése és 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felpereseknek együttesen 100.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget. Ennek összegét összesen 7.326.605 forint fellebbezési értékből kiindulva, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja, (4) bekezdése, (5) bekezdése és (6) bekezdése alapján állapította meg, a felperesek jogi képviselője által a másodfokú eljárásban ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban álló összegben. Az ügyvédi munkadíj megállapítása során a másodfokú bíróság figyelembe vette, hogy a felperesek jogi képviselője a másodfokú eljárás során két tárgyaláson jelent meg, továbbá az alperes fellebbezésére fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő.

Budapest, 2022. szeptember 28.

Dr. Pusztai Anita

a tanács elnöke

Dr. Lupóczné dr. Krammer Edit

előadó bíró

Dr. Ócsai Beatrix

bíró